І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 109. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го ЧЕРВНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 15, 1966 No. 109. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 14-го червня 1966

В АМЕРИЦІ

ЗМЕНШУЄТЬСЯ ПОПУЛЯРНІСТЬ ПРЕЗИДЕНТА тому, бо збільшується число тих американців, які гадають, що треба так збільшити воєнні дії у В'єтнамі, щоб швидко здобути перемогу. Опитування Геллупа стверджують, що тільки 46 відсотків опитуваних схвалюють дію Президента у В'єтнамі, а опитування Гарріса занотовують 55 відсотків прихильників президента Джансона. Цікаве тут те, що американські виборці домагаються збільшити воєнні дії у В'єтнамі, а не їх припинити, чого хочуть малі групи демонстрантів.

НОВІ ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ ЗМЕНШЕННЯ платничого дефіциту з закордоном предкладає Міжнародне Товариство Економічної Політики. Пропозиції цього Товариства обіймають 30 пунктів. Між ними є такі пункти, як обмеження в допомозі закордонним державам, зменшення американського війська в тих державах, які не причиняються до зменшення платничого американського дефіциту, бо не причиняються до коштів втримання американських збройних сил. Пропонується, щоб деякі держави платили частину вартости тих харчів, які вони дістають від ЗДА в рамах праграми „Харчі для Миру".

ЛІБЕРАЛЬНО-РАДИКАЛЬНІ ДЕМОКРАТИ шукають кандидата на президента в 1968-му році, який прийняв би виборчу плятформу, яка ставила б собі ціллю мир у В'єтнамі. Ці ліберально-радикальні демократи об'єднані в Крайовій Конференції Нової Політики. Між можливими демократичними кандидатами з такою програмою в закордонній політиці називають сенатора демократа Ню Йорку Роберта Ф. Кеннеді, який непрямо мав нібито погодитися на кандидатуру в 1968-му році. Один із провідників цієї політичної групи Саймон Кеседі заявив, що їхнім кандидатом може бути і дехто зі старших політиків, які погодяться на нову виборчу плятформу.

МАЙНЕР ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ КАНДИДУВАТИ на становище сенатора, яке вже дві каденції займає республіканець сенатор Кліффорд П. Кейс. Демократи в стейті Ню Джерзі думали довший час, що колишній губернатор демократ 55-річний Роберт Б. Майнер схоче кандидувати проти сенатора Кейса, бо тільки він був би найсильнішим демократичним кандидатом, який найпевніше міг би перемогти сен. Кейса. Але Майнер заявив, що він не буде кандидувати, бо плянує вести адвокатську канцелярію та інші приватні бизнеси. Губернатор демократ Ричард Дж. Гюз заявив, що цього тижня визначать демократичного кандидата на становище сенатора.

МАЮТЬ ДОСЛІДЖУВАТИ СКІЛЬКІСТЬ НІКОТИНИ і баґи в цигарках, як про це заявив сенатор демократ із Вашингтону Воррен Дж. Магнусен, який є головою Сенатської Торговельної Комісії. Досліди будуть в урядовій лябораторії у Вашингтоні, Д. К., і вони мають ствердити, чи дійсно так звані цигарки з фільтром мають менше нікотини і баґи, як про це твердять продуценти цигарок, чи ні, як стверджують деякі приватні дослідники, які заявляють, що скількість нікотини в цигарках із фільтрами є така сама, як в безфільтрових.

У СВІТІ

У САМОУПРАВНИХ ВИБОРАХ В ІТАЛІЇ ВИГРАЛА теперішня урядова коаліція і програли комуністи — стверджує преса за неповними ще вислідами виборів. Прем'єр Альдо Моро заявив, що комуністи втратили провід у 9-ох місцевостях, де вони мали більшість. Збільшилась скількість голосів, поданих на Християнсько-демократичну та Соціял-демократичну партії. Ідуть переговори про з'єднання двох крил соціялістичної партії — правої, що її головою був теперішній президент Джузеппе Сараґат і лівої, під проводом Пієтра Ненні, колишнього союзника комуністів, який проте пристав до центро-лівої урядової коаліції.

ФРАНЦІЯ ПОВІДОМИЛА ЗАХІДНЮ НІМЕЧЧИНУ, що вона задумує відтягнути частину своїх двох летунських ескадриль, стаціонованих на німецькій території, або й ціле те летунство, яке нараховує 10.000 летунів і допоміжного персоналу. Тому, що французькі літаки мають швидкість 800 миль на годину та стаціоновані в смузі, суміжній з Францією, то пересунення їх на французьку територію не має практичного значення у випадку війни.

У СТОЛИЦІ ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ СЕУЛІ РОЗПОЧАЛАСЬ конференція міністрів закордонних справ 9-ох азійських та тихоокеанських держав: Японії, Південної Кореї, Південного В'єтнаму, Сіяму (Таї), Філіппін, Австралії, Нової Зеляндії, Національного Китаю і Маляйзії. Всі вони мають прозахідню орієнтацію і всі вони антикомуністичні, проте ціллю тієї конференції не є створити антикомуністичний військово-політичний бльок, а переговорити про шляхи до тіснішої політичної, культурної і господарської співпраці.

У ЖЕНЕВІ ВІДКРИТО 4-ДЕННУ СЕСІЮ так званого Світового Мирового Конґресу, що є насправді комуністичною організацією. Зараз на вступі комуно-китайський делеґат протестував проти точки реґуляміну, що обмежувала промовців до 10-ох хвилин. Однак всупереч його пропаґанді — реґулямін прийнято 272 голосами проти 77. Головою того збіговища є бельгійка Ізабеля Блюм.

КОМУНІСТИЧНІ МАРШАЛИ И ГЕНЕРАЛИ КОНФЕРУВАЛИ під кінець мин. тижня з східньо-німецьким диктатором Вальтером Ульбріхтом. До Східнього Берліну приїхали совєтський військовий міністер маршал Родіон Маліновський, польський військовий міністер маршал Маріян Спихальський, чеський міністер ген. Богуміл Ломскі і східньо-німецький міністер генерал Гайнц Гофман. В тій нараді взяли ще участь командант збройних сил Варшавського пакту маршал Андрей Гречко, маршал летунства Константін Вершинін і інші високі совєтські військовики. Не було репрезентантів Мадярщини, Румунії і Болгарії, як країн, що не межують із Західньою Німеччиною.

В ІНДОНЕЗІЇ ЗІЙДЕТЬСЯ 20 ЧЕРВНЯ Ц. Р. Т. ЗВ. НАРОДНИЙ КОНҐРЕС, який насправді має компетенції парляменту, з правом вибирати президента й віце-президента країни. Теперішній фактичний виконавець влади в Індонезії, генерал Сугарто, підкреслював кількакратно, що треба привернути в Індонезії конституційний лад. З цього коментатори здогадуються, що Народний конґрес позбавить Сукарна його титулу „досмертного президента" та вибере „леґального" президента й віце-президента з точно означеними функціями.

Найвищий Суд ЗДА обмежує права поліції під час допитів заарештованих

Вашінґтон. — Найвищий Суд ЗДА 13-го червня більшістю 5-ох до 4-ох голосів значно обменшив права поліції під час того, як заарештованого переслухують в справі доконаного злочину. 4-членна меншість суддів Найвищого Суду заявила, що нове рішення в справі переслухання заарештованих заохочуватиме злочинців до нових злочинів. П'ятичленна більшість із головним суддею Ерлом Ворреном на чолі поклала нову основу до того, що заарештовані матимуть право покликатися на П'яту поправку до Конституції і будуть відмовлятися від зізнань, щоб себе самих не оскаржувати. Внаслідок цього рішення Найвищого Суду прокурор не зможе використовувати зізнань заарештованого на поліції, якщо не буде доказів на те, що заарештований дійсно користав зі своїх конституційних прав під час переслухань на поліції. Представник поліції мусить на початку поінформувати заарештованого, що він має право не відповідати на запити, бо все, що він скаже, може бути використане проти нього як доказ його вини на судовій розправі. Також заарештований має знати, що він має право мати при собі адвоката під час поліційних переслухань. Коли заарештований сам не зможе подбати про правного оборонця, то поліція не має права його переслухувати, поки суд не визначить йому адвоката. Заарештований зможе відмовитися від права адвоката, але тоді його зізнання будуть важні тільки тоді, коли він пізніше не буде проти цього протестувати. Коли він підчас переслухання зажадає мати оборонця, то треба буде припинити його переслухання та зачекати на адвоката. Також поліція мусітиме припинити переслухання тоді, коли заарештовний спочатку погодився відповідати, але пізніше покликався на П'яту поправку до Конституції і відмовився відповідати. Хоч головний суддя Воррен заявив, що нове рішення Найвищого Суду зовсім не внеможливлює всяке переслухання, то все ж таки рішення більшости викликало гостру критику меншости. І так суддя Джан М. Гарлен піднесеним голосом виступив проти рішення більшости, заявляючи, що воно є „небезпечним експериментом і то тоді, коли відсоток доконуваних злочинів значно збільшується". Він твердив, що „нова доктрина" Найвищого Суду не має прецеденту і перехилює поступування в користь оскарженого. Проти рішення більшости були ще судді Том С. Кларк, Поттер Стюарт і Байрон Р. Вайт. Суддя Вайт сказав: „В деяких випадках рішення Найвищого Суду вможливить вбивникові, злочинцеві який зґвалтував жінку та іншим злочинцям вийти на вулицю та повторити свої злочини". І це не причиниться до збільшення гідности людини, але до її зменшення. Судді, які є проти рішення більшости, заявляли, що привілей не оскаржувати себе самих не повинен відноситися до початкової стадії переслухання злочинців.

У Філядельфії відбувся бенкет у честь Ів. Одежинського, кандидата до стейтової леґіслятури

Філядельфія, Па. — Минулої суботи, 11-го червня, тут у Стрілецькому Клюбі відбувся бенкет у честь І. Одежинського знову переобраного на головного радного УНСоюзу, який тепер був обраний республіканським кандидатом на члена стейтової леґіслятури в Гаррісбурґу. Бенкет влаштував місцевий Український Американський Республіканський Клюб і в ньому взяло участь понад 300 осіб, у цьому багато видатних американських політичних і українських громадських діячів. Імпрезу започатковано співом американського національного гимну а початкову молитву провів преп. о. П. Бурак, один з місцевих українських католицьких парохів. Товстмастром бенкету був В. Біляїв а в мистецькій програмі виступали солістка Ню Йоркської Міської Опери Марія Лисогір, баритон Микола Максимюк та піяніст проф. Богдан Перфецький. Відповідні до часу й нагоди промови виголосили гол. предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір, голова Українського Відділу в Стейтовому Комітеті Республіканської партії та кандидат тієї партії на члена Конґресу ЗДА адв. Тома Дармограй, лідери Республіканських округ Деніл Берк, Вільям Ровдс, Гео Гершенфелд та Чарлз Ґадзік і кандидат до стейтового Сенату Ричард Сіґел та кандидати на конґресменів ЗДА Роберт Коген і Майкл Беднарик, як також п. Біляїв, який представив Ів. Одежинського. „Ще кілька років тому - говорив у своєму слові Ів. Одежинський — я був „переміщеною особою" мандруючи по зруйнованій Европі, не знаючи куди йти, що робити й що чекає мене завтра . . . Сьогодні я нетільки живу в мирі і безпеці в З'єднаних Державах Америки, але й є кандидатом до стейтового парляменту. Така фантастична зміна не могла б трапитись в жадній іншій країні на землі . . ." - говорив Одежинський. Бенкет закінчено молитвою, яку провів преп. о. Степан Білак, парох українського православного катедрального храму св. Володимира.

У Фреш Медовс на Лонґ Айленді посвячено новозбудовану Українську Католицьку Церкву

Фреш Медовс, Л. Ай. — Минулої неділі, 12-го червня, у цій розпорошеній на великому обширі невеличкій українській громаді з великими врочистостями посвячено новозбудовану українську католицьку церкву Благовіщення Пресвятої Діви. Чину благословення довершив Стемфордський Владика Преосв. Йосиф Шмондюк в сослуженні та асисті численного духовенства, виголосивши при цьому відповідну проповідь. Урочистість почалася процесією до новозбудованої церкви із парафіяльного дому. Після благословення церкви в ній була відправлена перша Свята Літургія, яку відслужив, у приявності Владики, парох новозбудованої церкви о. Петро Федорчук в сослуженні о. прапата Еміля Монастирського та о. прапата Михайла Бохневича. Опісля відбулося прийняття, що ним проводив Геррі Калан та під час якого з короткими промовами виступали: Владика Шмондюк, парох о. Федорчук та місцеві парафіяни Йосип Лисогір і Василь Тараска. Прийняття закінчено молитвою, яку провів впроп. о. Степан Хрепта.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР РАСК РАПОРТУЄ ПРЕЗИДЕНТОВІ ДЖАНСОНОВІ

Державний секретар Дін Раск (на фото посередині), повернувшись через Бонн і Лондон із чергової конференції міністрів закордонних справ і оборони країн Організації Північно-Атлантійського Пакту, негайно зголосився до Білого Дому та склав звіт із тих нарад президентові Джансонові. Під час звітування був приявний секретар оборони Роберт МекНамара.

Косиґін говорить у Фінляндії про „мир" та не атакує Америки

Гельсинку. — Совєтський прем'єр Алексєй Косиґін прибув до Фінляндії на 6-ти денну візиту. Поруч із прем'єром Рафаелем Паазіо й кількома міністрами, що стрічали Косиґіна на летовищі, був також один із трьох комуністичних міністрів: хоча комуністи зискали в останніх виборах тільки 20% голосів, проте прийнято їх до урядової коаліції, мабуть під натиском збоку Москви, хоч офіційно заперечено цьому. Фінляндці, що стояли на вулицях, мовчки придивлялися автокаді, в якій їхав Косиґін з дружиною то своїм почотом. Разом із ним приїхав заступник міністра закордонних справ Василій Кузнєцов. У своїй промові на бенкеті в його честь у президента Урго Кекконена Косиґін говорив про потребу замирення у В'єтнамі, жалівся, що в'єтнамський нарід паде жертвою „аґресії", але не згадував за іменем Америки та не атакував її ані одним словом. Він говорив про потребу „активної боротьби за мир", а не пасивного вижидання його, та про потребу створення „успішної системи колективної безпеки в Европі". Це перша подорож Косиґіна до не-комуністичної країни. Коментатори припускають, що Совєтський Союз рішив використати малу невтральну, за культурою і настроями західню, але залежну від Москви Фінляндію, як посередника для направи відносин із Заходом. Цій цілі має також служити подорож французького президента де Ґолля до Москви в другій половині цього місяця.

Роман Рудницький бере участь у міжнародному музичному конкурсі в Москві

Москва. — Піяніст Роман Рудницький прибув до Москви в складі американської делеґації на 3-ій Міжнародний Фестиваль Чайковського, при чому його подорож фінансує Комітет для Міжнародного виховання в Ню Йорку, який є установою Державного Департаменту. Всіх учасників того конкурсу є 60 піяністів з цілого світу. Щоб перейти до 2-го ступня конкурсу, треба мати признаних щонайменше 18 пунктів на всіх 25, що їх признає жюрі за виконання творів Баха, Моцарта, Шопена, Дебюссі, Ліста й Чайковського. До участи в 3-ому ступні конкурсу будуть 12 фіналістів. Як подає „Ассошіейтед Пресс" з Москви у широкій вістці про Романа Рудницького, він у перших чотирьох днях свого перебування у Москві не пішов навіть на оглядини міста, тільки безперервно вправляв на фортепіяні, приготовляючись до конкурсу. У згаданій вістці американської пресової аґенції подається короткі дані з життепису й музичної кар'єри 24-річного Романа Рудницького. Він народився вже в Америці, де здобув загальну й фахову освіту. Він дістав різні нагороди в міжнародних конкурсах у Ню Йорку, Женеві, Мюнхені і Зальцбурґу.

Інж. М. Корчинський здобув найвище відзначення Американського Інституту Заліза і Сталі

Питсбурґ. — Американський Інститут Заліза і Сталі признав свої найвищі відзначення-медалі за 1965-ий рік трьом науковцям: д-рові Ерікові Е. Морґанові — віцепрезидентові для дослідів і розвитку, д-рові Т. Е. Денсі — асистентові віцепрезидента для інженерії і плянування та інж. Михайлові Корчинському — асистентові директора для дослідів, усі із Джовнс енд Лафлін Сталевої Корпорації. Нагороди признано за базовану на практичних дослідах наукову працю в контрольованому охолоджуванні сталі. Інж. Михайло Корчинський — як це виходить із інформацій, поданих про нього в біографічному показнику „Американськ і Мужі Науки" — народився в Києві 11-го квітня 1918-го року. Свою освіту закінчив ступнем дипломованого інженера фізичної металюрґії на Політехніці у Львові в 1942-му році. В рр. 1945-50 був головним інженером металюрґії в Американській Армії в Німеччині. В корпорації Джовнс і Лафлін працює від 1961 р. В усіх його біографічних довідках подане його українське походження.

СЬОГОДНІ ДОПОВІДЬ ГОВЛЕНДА САРДЖЕНТА

Ню Йорк. — Сьогодні, в середу 15-го червня о год. 7.30 ввечері в залях Українського Інституту Америки при 2 Іст 79-та вулиця, матиме доповідь про „Діялог Радіо Свобода із своїми слухачами" президент Американського Комітету Визволення Говленд Сарджент. Доповідь відбудеться старанням УККомітету в серії викладів ім. Івана Франка.

Світовий Конґрес ПЕН-Клюбу засудив переслідування письменників в Україні

Ню Йорк. — 34-ий Конґрес Міжнародного ПЕН Клюбу, що почався в понеділок, 13-го червня в Ню Йорку, засудив переслідування українських письменників в Україні. Під час ділового засідання понад 500 делеґатів з 56 різних країн нашої землі під головуванням американського драматурґа Артура Міллера, вимагали звільнення українських письменників, доручуючи генеральному секретареві Міжнародного ПЕН, англійському письменникові Д. Карверові внести відповідний меморандум до совєтського уряду. Справа звільнення Івана Світличного й Івана Дзюби й інших українських письменників, які за повідомленнями світової преси були арештовані в Україні, була винесена негайно після справи російських письменників Синявського і Даніеля, про яких звільнення пороблено вже раніше заходи і Конґрес на вимогу Комісії „Письменники у в'язниці" уповажнив президію Міжнародного ПЕН Клюбу вести дальші старання до повного звільнення письменників. 34-ий Конґрес Міжнародного ПЕН Клюбу був врочисто відкритий в понеділок, 13-го червня в авдиторії „Ловб" Ню-Йоркського Університету. Відкрив його голова Американського ПЕН Клюбу, поет Люї Ґалантієр, а привітальні промови виголосили канцлер Ню-Йоркського Університету Рассел Найлс і голова Національної Ради Мистецтв ЗДА Роджерс Стівенс, який також відчитав довгого привітального листа для Конґресу від президента Джансона. Представниця Індії п. Вадія вітала Конґрес від Віцепрезидента Міжнародного ПЕН Клюбу і голови Індійського ПЕН Клюбу Сера Радгакрішнана, який займає тепер пост Президента Індійської Республіки. Інавґураційну промову виголосив голова Міжнародного ПЕН Клюбу Артур Міллер, який підкреслював потребу співпраці всіх літературних працівників, без вмішування політики до культурних проблем. Не зважаючи на свої, відомі з його виступів, ліві політичні переконання, Артур Міллер засудив переслідування письменників у Совєтському Союзі і цей протест є дальшим послідовним протестом цієї світової організації письменників проти скованого вільного слова в Совєтському Союзі. Всі попередні Конґреси ПЕН Клюбу в п'ятдесятих роках протестували проти переслідування культурних діячів у Совєтському Союзі. Резолюцію про звільнення українських письменників в Україні, що її затвердив світовий Конґрес письменників, внесли до президії Конґресу українські делеґати на Конґрес — Богдан Бойчук, Вадим Лесич, Григорій Костюк і Остап Тарнавський. Резолюцію виробила Президія Об'єднання Українських Письменників „Слово". У вівторок делеґати 34-го Конґресу ПЕН Клюбу були гістьми на спеціяльному прийнятті, що його видав на честь письменників амбасадор Артур Ґольдберґ в будинку Об'єднаних Націй. Сесії Конґресу триватимуть до кінця тижня і темою нарад є роля письменника, як носія вільної думки в суспільстві.

Українки взяли участь у ювілейній конвенції Федерації Жіночих Клюбів

Шикаґо, Ілл. П'ять українок: Олена Лотоцька, Марія Душник, Софія Крупка, Анастазія Вокер та Ірина Малицька взяли участь у цілотижневій ювілейній конвенції Генеральної Федерації Жіночих Клюбів, що відбулася тут у 75-річчя цієї установи впродовж тижня від 6-го червня ц. р. Пані Олена Лотоцька репрезентувала на цій конвенції Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), пані Душник, новообрана заступниця головного предсідника УНСоюзу, була репрезентанткою Союзу Українок Америки а пані Вокер репрезентувала Мишиґенський Жіночий Клюб. Дотеперішньою головою Генеральної Федерації була пані Марґарет Гейсбрук, а на нову голову обрано пані Каролину Пірс.

Проф. Попович доповідав у Національнім Б'юрі Основних Мір у Вашинґтоні

Вашинґтон. (С. Т..) — 20-го травня д-р Орест Попович, професор Бруклинського Коледжу Міського Ню-Йоркського Університету, виголосив доповідь під заголовком „Устійнення впливів середовища для поодиноких йонів у безводних розчинниках" в Національнім Б'юрі Основних мір у Вашинґтоні. Доповідь ця, в якій обговорювались способи корреляції скаль кислотности і потенціялів у різних розчинниках з підставовою водною скалею, була на запрошення д-ра Роджера Г. Бейтса, шефа відділу електрохемічної аналізи при Національнім Б'юрі Основних мір і світового авторитету відносно „pH". Проф. Попович одержав докторат з аналітичної хемії на М. І. Т. і після кількалітньої наукової праці в дослідчих лябораторіях компанії ЕССО в Лінден, Ню Джерзі, приняв посаду професора в Бруклін Коледжі. Він є автором кільканадцяти праць з ділянки „pH" в безводних або мішаних розчинниках. На підставі своїх осягів одержав він дослідчу стипендію („рісерч ґрант") з Петрольної Фундації Амер. Хемічного Товариства. Проф. Попович є членом Наукового Товариства ім. Шевченка.

Українці взяли участь у зустрічі короля Юґославії Петра II в Ню Йорку

Ню Йорк. — Бувший король Юґославії Петро II був гостем на прийнятті юґославянської політичної еміґрації 7-го липня 1966 року в в Шератон-Атлантік готелю. Зустріч бувшого короля з своїми колишніми підданими мала дуже своєрідний та патріотичний характер. Центральною точкою цілої імпрези було відзначення королем борців вільної Юґославії з часів 1241-1945 проти чужого та комуністичного поневолення країни. Перед королем вишикувалися около 20-30 людей, що аж тепер дістали медалі за свої давні воєнні геройські вчинки.

На урочистість були запрошені представники українського гетьманського руху. Ними були представники краєвої та місцевої управ гетьманських клітин: полк. А. Кмета, інж. В. Базилевський, д-р. Б. Коваль та інж. Ю Базилевський молод. В дружній атмосфері представники юґославянських монархістів та української гетьманської організації перекинулися поглядами про сучасне політичне положення.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сити і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Московські „заперечення"

Проведені на Україні московським окупаційним режимом арешти українських письменників, літературних критиків, мистців, студентів викликали широкий відгомін в усьому світі. До протестаційних маніфестацій, влаштовуваних українською еміґрацією, приєдналися також міжнародні письменницькі організації, як також видатні постаті літературного й мистецького світу.

Усе це і, зокрема, могутня українська протестаційна маніфестація в столиці Канади, Оттаві, примусило совєтський режим до відступу, до заперечування фактів арештувань на Україні. Вперше, здається, в історії української еміґрації ЗДА і Канади совєтські дипломатичні представництва зробили спробу припинити своїми демаршами влаштовувані протестаційні демонстрації. Виявилися ці демарші в безпрецедентному розсиланні до української „буржуазно-націоналістичної" преси в Канаді офіційних повідомлень, мовляв, вістки про арештування українських літераторів є „безпідставними вигадками" і „мають чисто провокаційний характер". Зокрема заперечується в тих повідомленнях совєтської амбасади в Канаді факт ув'язнення літературних критиків Івана Дзюби й Івана Світличного, мовляв, обидва вони „ніколи не були притягнені до судового процесу і перебувають на волі".

Пресове повідомлення совєтської амбасади в Оттаві дуже характеристичне для інформаційних методів большевицької пропаґанди. У повідомленні говориться тільки про те, що і Дзюба і Світличний не були притягнені до судового процесу, і стверджується, що вони — на свободі. Але, водночас із цим, це повідомлення не заперечує факту, що вони обидва були ув'язнені і, з другого боку, не згадується нічого про інших українських літераторів та мистців, ув'язнених разом із Дзюбою і Світличним, між ними про львівського молодого поета Ігоря Калинця, про мистецтвознавця Богдана Гориня, літературних критиків Михайла Осадчого та Михайла Косова і багатьох інших.

Немає ніяких даних вірити совєтському повідомленню, що літературні критики Іван Дзюба й Іван Світличний перебувають на волі. Українці на еміґрації і західні пресові аґенції не мають ніякої можливости ствердити, як ця „воля" виглядає. Є багато підстав думати, що і Світличний і Дзюба перебувають під суворим поліційним доглядом або знаходяться в психіятричній лікарні, де Івана Дзюбу вже перетримувано минулими роками. Немає ніяких відомостей про долю всіх інших арештованих.

Заперечення совєтської амбасади в Оттаві нікого не переконують. Протестаційну акцію треба продовжувати, вимагаючи звільнення всіх арештованих, вимагаючи повної свободи для літературної і мистецької творчости.

Брак виховання

На церемоніях з нагоди закінчення навчального року в кількох американських університетах сталися події, які знайшли голосний відгук у пресі. Відомо, що на такі церемонії запрошують видатних, заслужених для країни діячів з промовами і наділяють їх почесними титулами. Чи комусь подобається секретар оборони Роберт МекНамара або колишній віце-президент Ричард Ніксон, чи ні, є безперечним фактом, що вони належать до ґурту найвидатніших постатей сучасної Америки, людей найбільш активних. Цю їх активність можна оцінювати в залежності від свого світогляду, але ніхто не може піддавати під сумнів їхнє велике знання свого діла, їх величезний досвід, державницький маштаб і — найкращу волю супроти батьківщини. А що вони є водночас першорядними промовцями і мають репрезентаційну зовнішність, то залюбки запрошують їх на різні великі з'їзди по всій Америці. Запрошували їх і на останні „комменсментс".

І ось у кількох містах — в Амгерсті, на терені Нюйоркського університету, в Рочестері — при появі на естраді Роберта МекНамари чи Ричарда Ніксона частина студентів, ба навіть професорів, демонстративно виходила з залі. Вони хотіли засвідчити цим свою опозицію супроти політики Уряду у В'єтнамі, одним із репрезентантів якої є Роберт МекНамара, чи супроти республіканських речників так званої „політики перемоги" у В'єтнамі, найвидатнішим експонентом яких є Р. Ніксон. Однак, більшість студентів і професорів уладжували названим діячам овацію — демонструючи тим, що вони не солідаризуються з своїми колеґами з лівого чи ліберального табору.

Не солідаризується з тими сецесіоністами також найповажніша американська преса. Таку поведінку студентів і професорів, які виходять із залі, коли з'являється немилий їм промовець, „Філядельфія Інквайрер" дуже добре схарактеризував словами: „Ароганція поганих манер". У статті на цю тему названий часопис вважає, що це — диковина, коли саме на терені університетів, де повинні плекатись академічні чесноти — свобода слова й толеранція у дискутуванні контроверсійних тем — не тільки студенти, але навіть деякі професори поводяться по-дітвацьки, представляючи себе, як вузькі фанатики. Тому слушно виступив проти подібних демонстрацій також американський амбасадор в Об'єднаних Націях, Артур Голдберґ, який перестеріг проти такої поведінки, що її плекали в минулому німецькі нацисти.

Як звичайно буває, ліберальні студенти і професори, які не визнають толеранції супроти інакодумаючих, вимагають толеранції супроти себе — власне з відкликом до демократії, академічної свободи й академічного права голосно висловлювати й пропаґувати свої ідеї. Так було з професором Рутґерського університету, який одверто заявив, що він привітав би перемогу комуністів у В'єтнамі, так само було з студентськими авантюрами на кемпусах Каліфорнійського університету в Берклі чи Колумбійського університету в Ню Йорку. Молодь має свої права, і до тих прав належить гамірливе виявлювання своїх симпатій-антипатій. Молодь та екстраваґантні політики завжди мали й мають охоту буи ориґінальними, щоб звертати на себе увагу. Але ні молодим, ані тим паче старим не приносить чести, коли вони звертають на себе увагу — поганими манерами. Коли хтось не хоче слухати якогось промовця — може взагалі не прийти на залю. Але вставати й виходити з залі при появі промовця — це неповажна демонстрація, яка насправді виявляє брак виховання.

РЕЛІГІЙНЕ ЖИТТЯ У СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ

Рим (УПБ). — У французькому студійному центрі св. Людвика в Римі 28 квітня ц. р. головний редактор щоденника „Ля Круа", п. Венґер, виголосив доповідь на тему сучасного релігійного стану в Совєтському Союзі. Сам він від довшого часу цікавиться тими справами, кілька разів бував в СССР і підтримує зв'язок з багатьма визначними православними особами. На його доповіді в цьому культурному осередку при французькій амбасаді було багато присутніх, між ними кардинали Кир Євген Тіссеран та наш Верховний Архиєпископ Кир Йосиф, як також французький амбасадор при Римському престолі.

Ред. П. Венґер розпочав доповідь короткою згадкою про давню, ще з 1847 р., наукову суперечку між Миколою Гоголем і літературним критиком Вісаріоном Бєлінським. Перший із них твердив, що розвиток релігійного життя в Росії може йти лише в напрямі Православної Церкви. Натомість Бєлінський уважав, що московський народ тільки поверховно релігійний, а в основі атеїстичний. З того часу минуло більше як століття, марксистський атеїзм перекотився вже через цілу Росію, і тепер можна ствердити, на думку прелеґента, що слушність мав таки Гоголь, себто, що релігійне життя в Росії розвивається по лінії Православної Церкви. Цю свою думку засновував ред. П. Венґер на трьох своїх спостереженнях - студіях.

Перше: визначення числа віруючих православних осіб у Совєтському Союзі. Наскільки це можна встановити на підставі різних документарних стверджень, Московська Православна Церква начислює тепер коло 40 мільйонів вірних. У 1961 році представники Московського Патріярхату на конґресі Світової Ради Церков у Ню Делі, добиваючись прийняття в члени цієї Ради, подали число вірних Патріярхату навіть на 50 мільйонів. У кожному разі, 40 чи 50 мільйонів це дуже велике число на все населення Совєтського Союзу, між яким є немало мусульман та визнавців інших релігій. Ствердив цей позитивний стан також ред. Венґер, відзначаючи, що одночасно йде постійна гостра наґінка проти Церкви й віруючих людей. Навіть за час 8-літнього володіння „ліберального" Хрущова замкнено 10 тисяч церков, ставлено всякі перешкоди розвиткові релігії, реєстровано батьків, які христили своїх дітей, строго контрольовано всі парафії і духовенство. Але, не зважаючи на все це, православне духовенство продовжує проповідувати християнську віру та відправляти Богослуження.

Далі доповідач вказав, що, без огляду на всі перешкоди та переслідування, велика частина віруючих практикує назовні християнство. На підставі найновішої статистики можна встановити, що 60 відсотків православних осіб є практикуючими християнами. Більш обережними є вони по містах, що є строго контрольовані владою, натомість по селах ця релігійна практика є відвертіша.

Третє завваження прелеґента відносилося до факту, що релігійний фермент щораз сильніше проявляється в загальному житті Росії. Цей фермент росте, не зважаючи на те, що атеїзм є офіційною державною доктриною, і всякі духовні проблеми державні чинники просто іґнорують. Все ж таки в нелеґальній літературі щораз гостріше підноситься питання про Бога й релігію. Це безперечно вказує на живучість релігійного духа серед народу.

Свою доповідь закінчив ред. П. Венґер ствердженням, що двом частинам російського народу, віруючій і атеїстичній, ще довго доведеться йти поруч шляхом історії. Однак, розвиток подій вказує на те, що оформлюється нове обличчя Московської Церкви, оновленої, яка шукатиме церковної єдности, як це передбачали В. Соловйов і С. Булґаков. Другий Ватиканський Собор напевно сприятиме тому розвиткові.

Цей висновок, як і вся конференція, були цікаві й актуальні. Вони представили високоавторитетній авдиторії релігійну неупокореність населення Східньої Европи.

Недоліком доповіді було лише те, що прелеґент, як, зрештою, більшість осіб західньоевропейських кругів, не звернув належної уваги на національну зрізничкованість віруючих Московського патріярхату. У цю помісну Церкву входять не лише москалі, але також українці, білорусини та інші менші народи. Цікаво було б порівняти, у якім відношенні проявляється релігійне життя у цих народів, де воно сильніше збереглося, а де слабше.

Доповідь була б більш завершеною, якби ред. П. Венґер хоч трохи уваги присвятив іншим, — не - православним християнам у Совєтському Союзі, зокрема Вірменській та Українській Католицькій Церкві. Її живучість, не зважаючи на всі трудноші та переслідування, дала б авдиторії більш заохочуючий образ, як образ Церкви Московського Патріярхату. Та навіть у цьому своєму оформленні ця доповідь внесла багато позитивного для кращого пізнання релігійног життя за залізною завісою.

● **Сенатор Роберт Кеннеді, який відвідував Південну Африку**, був також з візитою до Танзанії, де чорний президент Джулюс Ньєрере й члени уряду дуже прихильно вітали його. Кеннеді заповів був, що в наступному році відвідає зновуПівденну Африку, але тамошній біло-расистський уряд півофіційно заповів, що не дасть більше в'їздової візи сенаторові Кеннеді, закинувши йому, що він такими відвідинами ускладнює внутрішні відносини в країні.

Богдан Галайчук

ПІДСУМКИ ДОМІНІКАНСЬКИХ ВИБОРІВ

Буенос Айрес. — Вибори в Домініканській республіці, переведені 1-го червня, прикували увагу світу, зокрема західнього.

Кожні вибори дають нагоду для вивантаження емоцій, подібно як спортові змагання ;можна було грати у тоталізатора, ставлячи на Боша чи Баляґера, мов на перегонових коней. Та в цьому випадку йшлося не про звичайний змаг між двома партіями, а про завершення затяжної, кривавої боротьби за Домініканську республіку між репрезентативною демократією і комунізмом; про останнє, вирішне намагання закоренити демократію в тій країні у вийнятково несприятливих умовинах.

Вибори — це не лише змаг, але й об'єктивна відповідь на низку політичних, соціяльних та інших питань; нагода заступити об'єктивними цифровими даними відповіді, дотепер засновувані лише на обережних, несміливих гіпотезах або, що гірше, на відповідях претенсійних експертів, самопевність яких не завжди пропорційна до знання. Та, сказати б, документаційна вартість виборів тим більша, чим мрячніша загальна політична панорама країни, зокрема чим менше здиференційована та зінституалізована партійна структура. І, з другого боку, чим така нагода рідша, тобто чим менш устабілізована репрезентативна демократія.

З цього погляду побивала рекорд Домініканська республіка, де останні бездоганні вибори відбулися ще в 1924 році; попередні вибори, у 1962 році, були проведені в недогідних умовинах країни, схаотизованої революцією, яка ще не прийшла до себе після 30-річної твердої диктатури, ледве через 19 місяців після вбивства диктатора Рафаїла Трухільо. Тому виборчі цифри з 1-го червня дають цікавий матеріял для низки обслідів — і „широких полотен" і стислих „причинків" — що, само собою, не містяться в рамах газетної статті. Обмежимося на цьому місці двома коментарями.

**

„Переможу, напевно переможу! — твердив Бош на пресовій конференції 30-го травня. — Дістану ще більший відсоток голосів, ніж у 1962 році!"

„Це зовсім можливо, — завважив один домініканський журналіст, — але під умовиною, що в день виборів буде сльота".

1-го червня була прегарна погода — і Бош справді програв. Баляґер дістав у півтора раза більше голосів. Як міг журналіст передбачити вислід виборів, узалежнюючи їх від метеорологічного критерія? Справа проста: Бош справді має за собою більшість, але лише в столиці держави, що, як єдине велике місто, з міським пролетаріятом та єдиним університетом, політична орієнтація якого відома в Латинській Америці, має вийнятково високий відсоток лівого елементу. Та столична більшість була б перехилила терези, коли б розмоклі дороги утруднили доступ до виборчих урн населенню сіл та містечок, тобто більшості домініканського населення, де втішається симпатіями Бошів суперник Баляґер, і то не зважаючи на його політичне минуле.

Хуан Бош — це осяяний авреолею найвищий провідник демократичного спротиву жорстокій диктатурі Трухільо, і він 30 років провів в екзилі, невтомно керуючи нерівною боротьбою. Тому було зрозуміле, що, після повалення диктатури і тріюмфального повороту на батьківщину, Бош переміг у перших виборах, у 1962 році, імпозантною більшістю. І здавалось на перший погляд, що так само було б зрозумілим, коли б він переміг і тепер.

Зате дивувала стороннього обсерватора перемога Баляґера, що належав до верхівки диктаторського режиму, як амбасадор, міністер закордонних справ та освіти і навіть як голова держави: у хвилині вбивства фактичного диктатора, Рафаїла Трухільо, не хто інший як Баляґер був урядуючим віце - президентом Домініканської республіки, тобто служив як конституційний параван для Рафаїлової диктатури. Правда, Баляґер — у протиставленні до інших достойників диктатури — не „доробився"; та хіба ж цього вистачає, щоб дістати розгрішення?

Виглядає, що так; хто знає, як були б випали вибори 1962 року — завважують обсерватори — коли б у той час Баляґер не був позбавлений пасивного виборчого права і міг був виставити кандидатуру. А вже з сьогоднішньої перспективи гріхи диктатури зблідли на тлі страхіть громадянської війни та комуністичної загрози, що спричинила ту війну. Для домініканської більшости, як виходить, не є сьогодні суттєвим, що Баляґер був заушником диктатора, якого Бош жертвенно поборював упродовж 30-ох років. Для неї важливіше, що протягом чотирьох місяців за життя Рафаїла Трухільо та п'ятьох місяців після його вбивства, сидячи на президентському кріслі, він проявив те, чого бракувало Бошеві і що спричинило його дефенестрацію, ледве через 7 місяців після перебрання влади: адміністративний хист і тверду руку, необхідну в державі, яка лежить недалеко Куби і яка малощо не пішла її слідом. Цей прояв реалізму, знаменний, зокрема, у народі, що має 56% неграмотних, промовляв би за те, що домініканці дечого навчилися у трагічній школі громадянської війни та іммунізувалися проти одної небезпеки.

Організація Американських Держав вислала була 41 обсерватора, щоб наглядали за ходом виборів. Те саме робили 50 ще могутніших, хоч неофіційних, контролерів, а саме кореспондентів, висланих звідусіль великими часописами й аґенціями. А вони однозгідно признають, що вибори були безоглядно чисті. Ніяка з переможених партій не видвигнула ніякого обвинувачення в тому напрямі дотепер.

Точніше, є один вийняток: прокастрівський „Рух 14 Липня" поширив у центрі столиці летючку з обвинуваченням, мовляв, Баляґер виграв вибори лише завдяки фальсифікації, якої допустилася . . . Америка! Але це лихо можна ще направити „масовою боротьбою по всій країні за те, щоб народна воля була пошанована і щоб президентом став Бош", який, до речі, тримався осторонь „Руху 14 липня" впродовж передвиборчої кампанії. Рівночасно групки аґітаторів—здебільша від 15 до 20 років — маніфестували, вигукуючи проти Баляґера та проти ЗДА, а коли поліція розганяла їх, розбігалися на всі боки і негайно збиралися на передбачених пунктах.

Зразкове переведення того маневру зраджує дбайливий вишкіл — і уможливлює партійну ідентифікацію маніфестантів. Тактика добре відома, довгими роками вживають її також на вулицях арґентинської столиці. Можна було обсервувати її її, між іншим, під кінець травня, коли, під час бюджетових дебатів у Конґресі, студенти маніфестували за збільшення бюджету державних університетів, а дехто пробував використати ту нагоду, щоб спровокувати бешкети та звернути вістря проти ЗДА („Єнкі, геть з В'єтнаму!"). Слідно її теж у перших днях червня, коли дехто пробував капіталізувати атмосферу,напружену поголосками про недалекий військовий переворот.

„Рух 14 липня" заслуговує ще на одну згадку.

Комуністи не мали окремого президентського кандидата, голосували за Боша, але „Рух 14 Липня" виставив власних кандидатів на послів, сенаторів та муніципальних радних і здобув на свій список в цілій державі.., 4.427 голосів. Ця дуже знаменна мікроскопічна цифра насуває деякі рефлексії та ремінісценції з минулого року.

Американський висад викликав був критику не лише арґентинських лівих та центро - лівих кол, але й армії — очевидно, з інших мотивів. Небезпека „другої Куби" — мовляв — була зовсім реальна у першій хвилині. Але домініканський військовий провід, заскочений майстерно проведеним комуністичним переворотом, впору прочуняв і перейшов до протинаступу. Змовники, які евфемістично назвали себе „конституціоналістами", були вже на викінченні у хвилині, коли американці висадились і наказали припинити кровопролиття, так що армія не мала змоги очистити від червоних недобитків кількох бльоків старої дільниці столиці.

Тому справа не перейшла до історії як одна з невдалих спроб комуністичних путчів. У висліді несвоєчас-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДЕЩО ПРО ГОЛОВУ ПЕН-КЛЮБУ АРТУРА МІЛЛЕРА

У зв'язку з двома нотатками про з'їзд Міжнародного ПЕН-Клюбу, вміщеними в недавніх числах „Свободи", не зайво буде нагадати українському громадянству про особу теперішнього голови цього об'єднання Артура Міллера. Власне, хотілося б висловити сумнів, чи основна тема з'їзду „Письменник як незалежний дух" (див. „Свобода", ч. 105) відповідає ідейно - політичній діяльності цього американського драматурга, чи він, справді, ні від кого не залежить. Таку думку підказує факт його торішніх відвідин „Радянського" Союзу, де його приймали як свого, як „проґресивного" діяча. А в „Літературній Україні", ч. 80 з 5 жовтня 1965 р., була вміщена статейка під заголовком „Артур Міллер протестує". У цій „нотатці спостережливого" мова йде про „брудну війну, що її розв'язали американські імперіялісти проти в'єтнамського народу", а також про те, як „усі чесні люди" протестують проти цієї війни. Артур Міллер фіґурує в нотатці як мало не головний „протестант". Цитую:

„Кілька днів тому відбулася церемонія підписання Президентом США Джонсоном законопроєкту, що передбачає федеральні асиґнування на потреби мистецтва. Однак, декілька відомих осіб, серед них і проґресивний письменник та драматург, президент міжнародного ПЕН - Клюбу Артур Міллер, на знак протесту проти аґресії у В'єтнамі відмовилися брати участь у цьому „спектаклі". І далі: „Артур Міллер ніколи не тримався осторонь політики, завжди нею цікавився. В минулому його навіть звинувачували в неповазі до Конґресу, коли Комісії Палати Представників для розслідування антиамериканської діяльности він категорично відмовився назвати імена своїх друзів - комуністів".

Звичайно, людина не може відповідати за те, що про неї можуть писати інші, зокрема большевики, алеж тут наведені факти, відомі нам і з американської преси. Варто відзначити й той факт, що на голову ПЕН-Клюбу його вибрано в комуністичній Юґославії та ще й одностайно.

В. Ч.

Бруклин, Н. Й.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

У СПРАВІ УЧАСТИ В КОНҐРЕСІ, ПЕН-КЛЮБУ

Повідомлення в ч. 107 з дня 11 червня ц. р. Вашої газети про мою участь в Конґресі ПЕН - Клюбів — не відповідає дійсності.

З пошаною
Євген Маланюк

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(12)

Мирон думає по-дитячому. Сонце жарить із безхмарного неба. „Невеличкі його сірі оченята живо бігають, дитиняче чоло стягається, — думка починає рухатися.

— „От сонічко, чому воно таке невелике, а татуньо казали, що воно велике? То певно в небі лиш така невеличка дірка прорізана, що його лиш стільки видно! Але зараз же в його голові заворушилася й друга думка. — Ба, а як же воно? Сходить, там дірка мала; заходить, то й там дірка мала. Хіба ж дірка разом із сонцем по небі ходить?" (ст. 4).

Або інший випадок. Мирон стояв проти сонця, і тому неглибокий потічок здавався йому, як „бездонно глибока синява", і він боявся її перейти, щоб не втопитися. Аж сусід Мартин нагнав його додому і осмілив його перебрести через потічок по камінчиках. Очевидно, що сусід не зрозумів дитини, осудивши її такими словами:

— „Який це дурний хлопець! П'ят літ має, а ще броду боїться". (Там же, ст. 5).

У „Малому Мироні" знайомимося з тим, як думає 5-літній Франко, а в оповіданні „Олівець" бачимо добре серце 6-річного героя цього оповідання. Він знайшов олівець, і бачив, як по-бестіяльськи збив вчитель учня Степана за те, що не мав олівця, і як пізніше ще й рідний батько побив свого сина за той самий олівець. Тоді герой, що знайшов олівець, переживав такі самі муки, як той Степан, якого бив і вчитель і батько.

„Що діялося зі мною в тій довгій, страшно важкій хвилі? Перша думка, яка мигом шибнула мені через голову, була — встати і сказати, що я всьому винен, що Степанів олівець в мене, що я знайшов його і не віддав Степанові. Але страх перед свистом різки насилу придавив мене до місця, спутав мій язик, стиснув горло мов залізними кліщами. Крик Степана прошибав мені груди, холодний піт обілляв мене цілого; я виразно чув біль, гострий біль від різки, чув його на цілім тілі і так живо, що всі мої мускули мимоволі корчилися і тремтіли". (II. 23).

Це були „педагогічні заходи" ясеницького дяковчителя Андрасевича, який любив випити і який до своїх учнів звертався такими словами: „Ах ти поросяча почеревино!" Це він вхопив „зі столика широку лінію одною рукою, а другою руку учня", і після чого „голосний ляск залунав по клясі, а долоня нещасної жертви налилася кров'ю і стала якась груба, а попід шкірою немов мурашки забігали". (19).

Іван Франко до болю переживав трагедію свого приятеля і в „снах бачив його добре, тихе лице, синє від побоїв". Він заспокоївся аж тоді, коли після двох неділь Степан прийшов до школи. (30).

Цікаву прикмету Мирона - Франка знаходимо в оповіданні з 1905-го року „Під оборогом". Ми вже згадували про це оповідання, говорячи про поетову матір, а тепер наводимо його на те, щоб виявити його змагання допомогти своєму селу та рятувати його від градової тучі.

Мирон уже 9-річний хлопець, він скінчив один рік нормальної школи оо. Василіян і на вакаціях, в неділю, пішов на оборіг, щоб виспатися. Але перед сном мусів виконати першу „громадську роботу": врятувати село від страшного буревію і зливи з градом, яка могла знищити ниви з засівами.

Автор на 14-ох сторінках по-мистецьки малює боротьбу Мирона з тим „вуйком", який із-за Діла, Радичева, Панчужни і дальших лісів і гір преться на врожайні сільські поля.

— „Що, вуйку, сердишся? Як не хочеш танцювати, то . . . може заграєш? Га?

Немов у відповідь на це питання загуло сильним громом із вершка Діла. І Радичів і Панчужна і дальші ліси відізвалися тепер сильним риком. І той рик збудив у ярах якусь нову силу. Мов лютий звір зі схованки вихопився буйний вітер і зашумів, засвистів, заскиглив у лісах, застогнав у крутих берегах річки, покотився по сіножатях курявою розшарпаного з копиць сіна . . ." (II, 255). „І затряслася земля. І рівночасно ревнули немов сотні громів, немов тисячі гарматніх вистрілів. І Миронові бачилося, що оборіг із сіном і з оборожинами з жаху підскочив на сяжень від землі і зараз же, знов сів на своє місце та готов зараз же завалитися на бік" (257).

(Далі буде)

НА ГУЦУЛЬСЬКОМУ ПРАЗНИКУ

Бувало колись, у Верхо-Юра, газди виганяли маржині, після празника, св. жниу і дробєХта (вівці) на полонину, — а цього року, зараз після св. Юра, чесні газди й газдиньки посміщали всіми шляхами на рідну Союзівку, на перший гуцульський празник. Приїхали і з Печеніжина батьківщини славного Довбуша, і з Коломиї, Косова, Кутів, Жибівого, Космачи, Красноїли, Микуличина, Яремча, Дори, Делятина, Ворохти, Брустур, „березуни" з Березовів навіть з закарпатського Бичкова.

На газду празника вибрали Івана Самокишиного, Довбушового краяна, що ростом і поставою нагадував самого Довбуша, а секретарками — дві красні Дзвінки.

Молитвою й гуцульським гимном — „Верховино — світку ти наш" — почали свій празник. Спом'янули незлим, тихим словом спочилих верховинців, а з нагоди Свята Матері-Гуцулки признали найстарший заслуженої імості з Красноїли, Ірині Вергуновій. Обдарував її гідно генерал Глазков, представник Вільного Козачества, син степів з над тихого Дону.

Празничний бенкет удався на славу, бо „командував парадом" чесний дедьо, інж. Р. Степанск, та так командував, що добрі люди аж лягали зо сміху, бо зроду-віку не чували таких веселих співомовок! Красно, бо коротко, бесідували депутати від наших централь, лишень наш майстер Мороз заїхав на високу політику, хоч сам признався, що в політиці він не дуже моцний...

А як добре попоїли то слухали „співаночок" М. Бельмеги, і Самокишиного, Л. Шашарівської - Чепіль, Н. Андрусів, ся приграваля денцівках Мочернак і Мацьків. „Троїсті музики" приграваля буйним легіням — сумівцям до аркана, „файним душкам" — сумівкам з Боффала до коломийки, і наймолодшим танцюристам Калиниці та Орестові Бельмеган. Вкінці прийшла: дві молодиці: Н. Андрусів і Л. Шашарівська-Чепіль та І. Самокишин відспівали празничні коломийки, а закінчили: „Вібачайте добрі люди щос ми не вгодили! Нас татуньо і мамуня ліпше не навчили". Не було за що „вібачити", бо красно співали і „данцювали". „Троїсті музики" з Боффала грали наперемінну з оркестрою Б. Гірняка з його парою солістів до загальних танців. А було на що подивитися, як чесні газди й газдиньки почали витинати коломийку з вихилясами та з „викаблучуванням" таким, якого не показують на ніодній сцені! А як притупували, з яким розмахом виводили „голубчика", немов на пружинах, так м'якенько, плавно і принадно! А приспівували всі нараз, бо того не було можна все чути, інакше треба було б... вуха затикати! Як Союзівкою — Союзівкою, — ще ніхто так там не витанцьовував, як на гуцульському празнику!

Ділові наради виглядали, як у Карпатах у вересні „риковисько", коли два дужі олені борикаються за право „командувати парадом" між оленячим родом. Лишень у Карпатах бороліся рогами, а тутечки — язиками! Що один олень — то з Красноїли, а що другий — то з Жибіого. Що один скаже — то другий зараз „сторицею" відказує. Але все закінчилося щасливо, суперники подали собі руки, як Бог приказав!

Так вийшло, що одні фурт - фурт говорили, а інші лишень „мотали на вус".

А неструджений директор Квас двоївся, троївся, десятирився, щоб усім догодити!

Тому і гуцульський празник випав файно, дуже файно, так, шо йой!

І. Старокрайовий

● До столиці Португалії Лісбони спроваджено з великими церковними церемоніями на один тиждень мощі святого Антонія з Падуї. Він народився в Лісбоні в 1195 році, у 1212 році вступив до Чину ОО Францисканців і переїхав до Падуї в Італії, де здобув великий розголос, як проповідник і духовний робітників. Помер у 36 році життя, а в рік після його смерти Папа Григорій IX канонізував його.

НА ФОНД УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В РИМІ

датки в сумі $100.00 складають

д-р Володимир і Ірена КОПАЧ

Оселя УРСоюзу „Верховина", Glen Spey, N. Y.

СУБОТА, 18-го і НЕДІЛЯ, 19-го ЧЕРВНЯ 1966 року

З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ зі ЗАБАВОЮ в СУБОТУ при оркестрі Б. ГІРНЯКА

Громадський Комітет міста Філядельфії

під патронатом

МІСЦЕВОГО ВІДДІЛУ УККА

повідомляє все Українське Громадянство, що

в суботу, 18-го червня 1966 року

о год. 7:30 веч. в залі

УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДСЬКОГО КЛЮБУ

(847 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.)

— відбудеться —

АКАДЕМІЯ

присвячена

40-ИМ РОКОВИНАМ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ

бл. п. Симона Петлюри

Голови Директорії і Головного Отамана Військ Української Народньої Республіки

Прийдім чисельно та у масстаті Його геройчних зусиль і пролитої крови віддаймо належну пошану і глибокий поклін Великому Синові України.

УПРАВА ГРОМАДСЬКОГО КОМІТЕТУ

82-ий Відділ Союзу Українок в НЮ ЙОРК — БРОНКС

— влаштовує —

в неділю, дня 19-го червня 1966 р.

ВЕЧІР У ПОКЛОНІ ІВАНОВІ ФРАНКОВІ

Участь беруть: пані Наталія Чапленко (промова), пані Тамара Лихолай (сольоспів) та студентки: Богдана Гайда, Світлана Луцька і Христина Барагура (збірна мельодекламація). Фортепіяновий супровід — пан Володимир Гентиш.

Початок о год. 5-ій по пол.

Заля ЦЕРКВИ СВ. ПОКРОВИ

1745 Washington Avenue — Bronx, N.Y.

Нюарк, Н. Дж.

РОКОВИНИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Учні Рідної Школи при Українській Православній Церкві Святого Вознесення в Нюарку, Н. Дж., та молодеча Організація Ю. ОДУМу, влаштували Академію, присвячену Тарасові Шевченкові.

Урочистість започатковано американським гимном, що його відіграла на піяно одиниця В. Приходько і Заповітом та вступним словом настоятеля церкви св. Вознесення о. прот. М. Харіщака.

О. М. Харіщак сказав, що українська нація нічим не може поступитися перед іншими націями, які мали своїх визначних людей, геніїв, бо український народ мав свого невмирущого поета і пророка свого генія Тараса Шевченка.

Про життя і творчість Т. Шевченка коротко доповідав п. К. Степовий. Особливе в його промові було те, що він говорив про похорон Шевченка в Каневі.

В мистецькій частині виступив дитячий хор Ю. ОДУМу, який під дириг. В. Пташинського виконав кілька пісень. Спільну деклямацію „Учітеся брати мої" гарно виконали учні 1-ої кляси (вчителька п-ні О. Павленко). З успіхом прочитали вірш Т. Шевченка „Гніздечко" — дошкільня Ляля Гусак і „Мені Однаково" учениця 1-ої кляси Ліда Думич. Учень Петро Каневський гарно продеклямував вірш: „Садок вишневий коло хати". Михайло Кінаш виконав вірш „Мово Рідна". Виступали ще В. Степовий із грою на скрипці і В. Приходько (піяно). До Основ'яненка виголосили учні Рідної Школи Р. Наливайко, Г. Гончаренко, В. Філімончук та Ф. Черевута. Вірш Б. Грінченка „Шевченкова Могила" виконала Н. Шкварко. „На роковини Шевченка" - продеклямували І. Черевута, Т. Шкварко „Як би ви знали паничі".

Інсценізація „Черниці Мар'яни" що її підготовила вчителька Рідної Школи п-ні В. Діберт, в якій взяли участь учні з усіх кляс, а зокрема: В. Степовий, С. Радомський, А. Павленко, В. Приходько, Т. Самчук, О. Синча, Н. Шкварко, О. Степова, В. Філімончук, П. Каневський, О. Наливайко — танки, які підготовила організація Ю. ОДУМу пройшли з успіхом. Це успіх п-ні В. Діберт. „Холодне серце" продеклямувала гарно Г. Стройник, а „Мені тринадцятий минало" М. Омельченко. „Ой не дивуйтесь добрі люди", „Повій вітре на вкраїну" та „Стоїть гора висока" виконали Н. Шкварко на скрипці, Т. Шкварко на піяно. Це підготовив М. Шкварко. Т. Самчук з успіхом виконав з групою „Дніпро". В цій інсценізації „Причинни" брали участь майже всі ті учні школи, що не брали участи в попередній інсценізації, саме: Г. Гончаренко, П. Радоський, Причина — Е. Каневська, К. Іваненко, Гаврюшенко, Н. Пташинська, О. Федоренко, О. Матула, Н. Павленко, Л. Думич, Р. Наливайко, Л. Гусак, Вільчак, Н. Кирейко О. Вільчак і О. Матула. Акомпаніювала ввесь час О. Степова на скрипці, В. Приходько на піяно. Інсценізація пройшла з успіхом, підготовила її п-ні Л. Приходько.

Цього ж дня в церкві св. Вознесення відправлено урочисту Панахиду по Тарасові Шевченкові.

К. Степовий

Українці Балтимору вшанували пам'ять голови УНР інж. О. Бойдуника

Балтимор (П. Ч.). 1-го травня дванадцять суспільно-громадських українських організацій Балтимору, в порозумінні з місцевим Відділом УККА, вшанували пам'ять інж. Осипа Бойдуника, голови Української Національної Ради, члена Проводу Українських Націоналістів і одного з найвизначніших українських політичних діячів.

1 травня вранці відбулись панахиди за спокій душі сл. п. інж. О. Бойдуника в українських католицьких церквах в Балтиморі й Куртіс-Бею та в українській православній церкві.

В полудневих годинах в цей самий день відбулись в приміщенні місцевої „Самопомочі" Жалібні Сходини, які ідкрив Голова Громадського Комітету дир. Остап Хархаліс, який відзначив заслуги Покійного для української визвольної справи та для розвитку української політичної думки, покликавши до Президії Жалібних Сходин представників місцевих організацій: А. Траску (Т-во Прихильників УНР), Л. Подоляка (ОДВУ), О. Самолюка (ОбВУА), мгр Л. Лемішку (СУА), В. Чорнодольського о („Провидіння"), проф. С. Михайлишина („Самопомі"), Т. Поповича (Пласт), Є. Притулу (Відділ УНС ім. І. Франка), Д. Пісецького (320-ий Відділ УНС), д-ра Ю. Криволапа (ОДУМ), О. Зінкевича (УАТ „Зарево").

Доповідь про інж. О. Бойдуника виголосив О. Зінкевич, який зобразив постать Покійного як небуденну людину, ідеолога й політика. Доповідач зупинився на національному солідаризмі і політичній діяльності інж. О. Бойдуника, підкресливши його великий вклад в ідеологію й програму Українського Націоналістичного Руху та в українське політичне життя. Окремо відмітив доповідач принципові позиції покійного і його безкомпромісове відношення до ворогів українського народу.

Уривки з промов інж. О. Бойдуника відчитав член ЦК ОДУМ-у д-р Юрій Криволап, а вірш Олега Ольжича „Незнаному воякові" прорецитувала студентка Леся Пісецька.

На закінчення Жалібних Сходин присутні зложили пожертви на пам'ятник на могилі сл. п. інж. О. Бойдуника.

П. Ч.

Увага! Шикаго й околиця! Увага!

В п'ятницю, 17-го червня 1966 року

о год. 7:30 веч. в залі ДОМУ УНСоюзу при 1915 Вест 51-ша вул. — ШИКАГО (Полудне)

— відбудуться —

ПОКОНВЕНЦІЙНІ ЗБОРИ Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Іллінойської Округи

До участи в цих зборах управнені і запрошені: Члени Окр. Управи, Головні Урядовці, Конвенційні Делегати та Представники, Секретарі й їх заступники наступних

Відділів:

22, 33, 35, 80, 100, 103, 106, 107, 111, 114, 125, 131, 136, 139, 157, 176, 190, 220, 221, 243, 250, 252, 259, 301, 335, 379, 395, 399, 423, 425, 452, 472, 499.

В ПРОГРАМІ ЗБОРІВ:

1. Справоздання з діяльности Округи;
2. Доповідь обласного організатора УНСоюзу Володимира ГІРНЯКА про організаційну працю Відділів і їх урядовців.
3. Обговорення пляну праці Округи
4. Різні справи
5. Святочне врученння пам'яткових годинників найстаршим членам УНСоюзу.

ОКРУЖНА УПРАВА

Капеля Бандуристів у Ванкувері

Першого травня вітав український Ванкувер й околиця дорогих — незабутніх гостей, що записували свіжі рядки на сторінках історії українців Британської Колюмбії. А було що записувати... Подія ж бо неабияка; це перше в історії тутешньої української громади Капеля бандуристів ім. Т. Шевченка загостила з концертом у нашу провінцію.

Заходом провінційного відділу КУК під головуванням п. М. Татарнюка Капеля розпочала своїм концертом активну участь українців у врочистому відзначенні сотої річниці об'єднання колоній острова Ванкувер і суходолу в одну провінцію — Британську Колумбію та 75-річчя українського поселення в Канаді.

2.200 слухачів українців і канадійців неукраїнського походження пережили в театрі ім. Королеви Єлисавети справді незабутні хвилини, слухаючи неперевершених майстрів пісні й бандури.

Літургійні, козацькі, народні пісні, ціла гама сторіч нашої духовости виворожувала на обличчях емоцію переживань випинала груди, по вінця вливалася у широко розкриті серця публіки. Буря оплесків покривала кінець кожної точки програми.

Концерт почався у 2:30 по полудні під патронатом губернатора, прем'єра, міністра-секретаря, головного судді найвищого суду, посадника міста та двох ректорів університетів, коротко — під патронатом найвизначніших постатей нашої провінції.

По кінцевій точці програми двоє маленьких дівчаток у народних строях вручили, під бурю оплесків, маестрові І. Задорожному кошик квітів і дістали від нього палкий поцілунок. На оплески відповіли гості наддатком: в'язанкою нар. пісень і Піснею про Ю. Тютюнника.

Чайна перекуска таки в театрі дозволила мистцям і публіці розговоритися у свобідній атмосфері. Бандуристи автографували програмки, грамофонні пластинки з репертуаром капелі.

Пані Е. Остапчук, член підкомітету відділу КУК по організуванні концерту й добра знайома бандуристів ще з часів перебування в Торонті, погостила гостей традиційною українською вечерею у своїй хаті.

Під час і по вечері екіпаж тзв. „польової" ланки СВС записав для Української секції Міжнародної служби Канадійського радіомовлення інтерв'ю із маестром І. Задорожним і членами капелі Гончаренком, Лозинським і Цюрою.

Треба ствердити, що голосово й технічно Капеля на вершку своєї слави й досягнення. Перфектність під кожним оглядом. Прямо годі повірити, що члени хору працюють на хліб денний по різних професіях, а не виключно з бандурою в руці. І ось постає питання: Чи справді українці в діяспорі не спроможні запевнити Капелі виключно професійний статус українського Кобзаря?... Чи ж не найкращий пам'ятник Великому Кобзареві саме не камінні монументи, а жива, пульсуюча перфектністю, динамікою, у сталому турне по всім усюдам земної кулі Капеля бандуристів ім. Тараса Шевченка?... Не за горами-лісами завершення організації скликання Світового конгресу вільних українців. Віримо, що на агенді нарад того Українського Вільного Парляменту матиме одне з головних місць обговорення, і конкретне договорення, справ запевнення нашій гордості, нашим бандуристам повного професійного статусу... Організатори Світового конгресу вільних українців, візьміть, просимо, повищі рядки до Вашої уважної уваги! А Вам, Дорогі Бандуристи, щиросерде дяка за тих декілька ментів забуття, душевної насолоди й туги, полинної пісні... Хай Всевишній веде Вас щасливо шляхом чубатих прадідів наших!

Кронікус

Український Студентський Клюб при Пенсильвенійському університеті

Стейтовий Коледж, Па. Внаслідок старань студентської ініціятивної групи, очоленої Юрієм Терлецьким, пощастило дістати дозвіл на відкриття Українського Студентського Клюбу. Університетська влада затвердила Управу Клюбу — президент Ю. Терлецький, віцепрезидент Р. Пастушак та скарбник — Оля Михайлюк. Дорадником і опікуном клюбу є проф. д-р В. Луців, університетський бібліограф для славістики.

Виставку Франкіяни в бібліотеці перевів успішно д-р В. Луців сам, бо ще не був затверджений УСКлюб. Завдяки д-рові Луцеву відбулося в нашому університеті кілька гарних українських виставок книжки. Він мав доповідь для професорського складу й для студентів п. н. „Українська народна культура та її вплив на російську й білоруську".

Треба відмітити чудово оформлену, завдяки п-ву Стецишів та Кунашів українську радіопрограму з гарною в'язанкою пісень. Студентський Клюб плянує спонзорувати ще одну таку радіопрограму в цьому році.

Правдивою ж атракцією був „Український День" в пошану наших і загальнолюдських геніїв — Т. Шевченка та І. Франка. І-го травня Український Студентський Клюб запрохав на цей день о. Степана Голутяка, пароха Української Церкви Пречистої Діви Марії у Менніс Ракс із його п'ятдесятиособовим хором та мандоліновою оркестрою.

Концерт розпочато Службою Божою. На св. Літургії було коло сотні присутніх. Проф. д-р В. Луців запросив панотця і його хористів на обід до студентської харчівні. Український Студентський Клюб дякує п-ву О. і Г. Воскобійникам за цю гостину хористів.

Опікун УСКлюбу проф. д-р Василь Луців відкрив концерт в пошану Т. Шевченка та І. Франкові та представив о. Степана Голутяка і його хористів.

Хор і оркестра під батутою о. Степана Голутяка виконали „Заповіт". Хор гарно відспівав в супроводі мандолінової оркестри пісні „Думи мої, думи" та „Реве та стогне". Атракцією були виконання „Гамалії", де о. Голутяк віддеклямував уривки поеми під акомпаніямент мандолінової оркестри, потім доспівав хор. На закінчення концерту дружина о. Голутяка п-ні Галина відспівала „Садок вишневий" і „Синю чічку". Щира подяка о. Голутякові, п-ні добродійці і всім хористам за їх працю.

Українське студентство Пенсильвенійського Стейтового Університету проводить інтенсивну працю над приєднанням нових членів. В університеті відбувається курс української мови, який відвідує мала кількість студентів. Нам треба провести відповідну акцію й допомогти голові департаменту д-рові В. Шмалстиґові, який прихильно віднісся до цієї справи.

Хочемо теж підшукати меценатів які щедро жертвували б українські книжки й періодику для університетської бібліотеки, бо тільки тоді може бути мова про студії українознавства, як буде відповідна кількість літератури та студентів. Студентство зможемо зорганізувати самі, але книжок самі не роздобудемо. Прохаємо висилати дари книг і журналів на адресу д-ра В. Луцева, подану на кінці, а покищо складаємо спасибі о. Степанові Голутякові за дар шести українських книжок в 13-ти томах. Щире спасибі: Адреса: Prof. Dr. W. Luciw, Slavic Bibliographer, The Pennsylvania State University Library, University Park, Pa. 16802.

Мгр. К. Савчук — асистентом професором

Магістер Константин Савчук, відомий студентський і суспільно - громадський діяч, бувший президент СУСТА (Союз Українських Студентських Т-тв Америки) бувш. член ГУ ТУСМ і ідеологічно - політичний референт (Товариство Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського), бувший член ГУ ООЧСУ, бувший головний редактор журналу „Фенікс", співредактор журналу „Горизонти", гол. редактор „Студентського Слова" що виходить при щоденнику „Свобода". Дописував до журналів: „Визвольний Шлях" (Лондон), „Вісник" (Ню Йорк).

Проф. К. Савчук виступає з доповідями на студентських і громадському форумах.

Після закінчення Колюмбійського університету з науковим ступенем магістра, здав там усі іспити на ступінь доктора філософії і працює тепер над докторською дисертацією.

Мгр К. Савчук дістав працю викладача історії в Коледжі св. Петра в Джерзі Сіті, Н. Дж. Протягом двох років викладання виявився здібним педагогом, тому спеціяльна Комісія коледжу іменувала магістра Константина Савчука асистентом-професором весною цього 1966 року. Номінацію Комісії президент Коледжу затвердив.

В Коледжі проф. К. Савчук є дорадником трьох студентських клюбів: Клюбу шахів, Республіканського клюбу і Історичного Клюбу ім. Кеннеді.

Ще про „Золоте весілля" З. Лиська

Успішна імпреза в Ню Йорку „Золоте Весілля" З. Лиська, про яку вже написали в „Свободі" 26-го травня, викликала живе зацікавлення серед нашої спільноти. Нам вдалося довідатися імена всіх „акторів" і поміч них і хочемо доповнити неповний список. Вдалою Зазулькою була Оксана Гаврилюк, що так мило і чисто заспівала „Базоночку". Приємними Зайчатами були: Ігор Магун, Олесь Кузишин, Оля Шевчук, Геня Весолловська, Марта Голюка, Леся Гайдич, Ліда Семащук і Геньо Голюка. Гарними квітами були: Орися Дмитришин, Зоряна Саляк, Юлія Весоловська, Марта Кандюк і Бабяк. На кінці належиться щира сердечна подяка паням С. Нагірній і Гаврилюк (Батьківський Комітет) за їх безкорисну поміч, самопосвяту і щиру, гідну наслідування працю для Українського Музичного Інституту в Америці.

Д. Гординська-Карапович

ПІДСУМКИ ДОМІНІКАНСЬКИХ ВИБОРІВ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ної інтервенції червоні режисери інсценізували, на мальовничому тлі старої дільниці Санто Домінго, кількамісячну геройчну мельодраму, яку запопадливо пропагандивно й дипломатично, з наявною шкодою для ЗДА, ОАС та тих латиноамериканських урядів, що зайняли тверду проамериканську позицію і тому втратили чимало на популярності, боронили „інтервенціоністичну" справу.

Ми приймали ту критику з резервою, бо тоді виглядало, що комуністичні сили в Домініканській республіці грізні. Щойно тепер вийшла на яву їхня чисельність: у цілій країні з всього 4.427 переконаних комуністів, що у тасмних виборах голосували за комуністичні списки. Згадуємо про минулорічну аргентинську критику мимоходом, не призадумуючись над тим, наскільки вона була обґрунтована. Але та цифра заслуговує на увагу з іншого погляду: як доказ, які трагічне кровопролиття може спричинити горстка комуністів.

✝

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що в п'ятницю, 10-го червня 1966 р. відійшла у Вічність, наша Найдорожча МАМА

бл. п.

МАРГАРЕТА БУРМАС

народж. в Західній Україні, проживши 72 роки.

ПАРАСТАС — в понеділок, 13-го червня 1966 р. о год. 8-ій веч. в пох. заведенні Boyertown Chapel, 2458 Webster Avenue, Bronx, N.Y.

ПОХОРОН — у вівторок, 14-го червня 1966 р. о год. 9:30 рано з церкви Покрови Преч. Діви Марії в Бронксі на цвинтар Кальварія.

В глибокому смутку:

доньки — АННА ГЮЗ, МАРІЯ ПІКВАР, ТЕРЕСА МАРКС, АНТОНЕТТА ТРИМАЙЛО

Похороном займається пох. заведення П. Яреми в Ню Йорку.

✝

Ділимося сумною вісткою з Ріднею, Приятелями і Знайомими, що 1-го червня 1966 року в Шикаго, Ілл. відійшов у Вічність на 61-му році життя

бл. п.

НИКОЛАЙ КМІЦІКЕВИЧ

Похорон відбувся в суботу, 4-го червня 1966 р. з Катедри св. о. Николая на цвинтар св. о. Николая.

Горем прибиті:

ОЛЕКСІЙ — брат з дружиною і сином

Близька і дальша Родина в Зл. Дер. П. Ам., в Канаді і в Европі

✝

Ділимося сумною вісткою з Українською Громадою, з нашими Членами, з Друзями і Знайомими, що дня 30-го травня 1966 року відійшов у Вічність в м. Гемтремк-Дітройт, на 66-му році життя

бл. п. інж. агроном

РОМАН ЩЕСНЮК

бувший старшина Української Галицької Армії, голова Контрольної Комісії Української Стейтової Кредитової Спілки „БУДУЧНІСТЬ" в Дітройті.

Похорони відбулися в п'ятницю, дня 3-го червня 1966 року з укр. кат. церкви Непорочного Зачаття П.Д.М. в Гемтремку на цвинтар Mt. Olivet.

Складаємо Родині Покійного найщиріші вислови співчуття.

ДИРЕКЦІЯ УКР. КРЕДИТОВОЇ СПІЛКИ „БУДУЧНІСТЬ" в ДІТРОЙТІ

Вісті з осередку Українських Студій у Вашинґтоні

24-го квітня професор д-р Микола Багатюк Університету Вірджінія виголосив доповідь про „Господарський потенціял України 1965 року".

Доповідач сказав що не маємо приблизної уяви про виміри багатства та величину України. Наша Батьківщина — це країна величезних і невичерпних природніх та людських ресурсів, і тому вона має всі вигляди на те, щоб бути зарахованою до найбільших господарських потуг світу.

Основою для цієї тези були 15 статистичних таблиць, опрацьованих доповідачем, таблиць, які є частиною більшої праці на тему „Порівняння господарського потенціялу України, СССР та деяких важливіших країн світу," що в цьому році публікує Джефферсон Сентер фор Політікел Економі при Університеті Вірджінії.

Доповідач обговорював територію і число населення українського народу в три періоди української державности: Української Княжої Держави X-XIII ст., що її величина вагалася між територією сьогоднішньої Білорусі та Польщі, та Української Держави 1917-20 рр. з територією трохи більшою ніж сьогоднішня УРСР. Серед европейських країн, під цю пору, Україна є другою щодо території та 6-ою щодо населення.

В 1966 р. населення України нараховує тільки 46 мільйонів осіб, тоді як серед інших обставин воно повинно доходити до 60-65 міль. В 1913 р. на території сьогоднішньої УРСР проживало 35 міль. осіб. Насильна колективізація, масовий штучний голод і розстріли та депортації невинних громадян на Сибір, господарська руїна, жорстокий терор ГПУ-НКВД-МВД, та нищення родин-ного життя — все це привело до катастрофічного стану, коли в Україні впродовж 1929-1939 рр. прибуло тільки около 600.000 осіб, а за роки 1933-1939 насправді населення України змаліло на близько один мільйон. В 1924 р. природній приріст в Україні був 2.45% а в рр. 1933-1939 — тільки 0.2%; сьогоднішній стан теж не дуже веселий, бо норма природнього росту населення України дорівнює тільки 0.95% (1964), одна з найнижчих в СССР.

В 1966 р. Україна має 8 міст з населенням понад 500,000 осіб, 5 - понад 750.000 та 2 - поверх один міль.: Київ — 1.4 міль. Харків — 1.1 міль.

До першої св. війни Україна виробляла 24% всієї продукції промисловости царської Росії, ібула її найбільш розвиненим районом. Основні галузі промисловости були опановані англійським, французьким, бельгійським, німецьким та американським капіталами. В 1909-1911 рр. Україна давала 26% загального вивозу цілої царської Росії на суму 368,600,000 зол. рублів.

У ділянці закордонної торгівлі СССР в 1958 році Україна доставила на експорт по відношенні до всього експорту СССР: 93.8% чавуну, 56.5% прокату, 98.2% залізної руди, 47.0% вугілля, 53.4% коксу, 68.1% цукру.

В кінці 19 ст. Україна давала 70% усієї продукції добувальної промисловости Царської Росії; в обробній її частина становила тільки 15%. Впродовж і царського і комуністично-московського панування Україна великою мірою, хоч і під примусом, робила великий вклад у господарський розвиток Московської імперії. Україну примушувало субсидіювати господарський розвиток інших частин імперії; деколи такі субсидії дорівнювали ⅓ усього капіталу створеного в Україні, що, самозрозуміло сповільнювало господарський ріст України. Сільське господарство теж відогравало важливу ролю в цьому процесі.

В період до 1926 р. капіталовкладання в Україні дорівнювало біля 19% капіталу цілого СССР, однак останніми роками ця норма змаліла до 11%, що являється явною дискримінацією України та питомого тягару її господарства.

Відсоткове відношення продукції України до продукції СССР та важливіших країн світу виказує, що в основних галузях промисловости (залізна руда, чавун, сталь, прокат, кокс, вугілля, ел. енергія, природній газ) питомий тягар України в 1963 р. вагався між 34% та 55% усього виробництва СССР, а у видобутку залізної руди українська продукція є на 9 разів більшою за продукцію Німеччини.

Коштом України Москва розбудовує власні бази добувальної й обробної тяжкої промисловости в східніх районах СССР тоді як національні інтереси і потреби України зовсім нехтуються. Україна постачає сирівці і півфабрикати, а дістає від Москви готові промислові вироби. Москва забезпечує себе на випадок повної самостійности України.

Україна ще далі вважається сільськогосподарською базою Москви і в 1964 р. в порівнянні зі загальною продукцією СССР давала: 57.5% цукрового буряка, 20.0% зернових культур, 30.5% овочів, 22.7% рогатої худоби, 21.9% молока і м'яса, 44.9% соняшника. В загальному в 1964 р. Україна доставила 23.0% загальної сільськогосподарської продукції СССР. Хоч і відсотковий тягар української господарки в СССР зменшується, проте її продукція зазнає поважного зросту в абсолютних цифрах. Господарське значення Росії і решти СССР, в той час зростає і в абсолютнім і у відсотковім відношеннях.

Важливою характеристикою бюджету України — це високі відрахування від прибутків державних підприємств та високі податки з обороту на товари широкого вжитку. Їх передається до Москви, а з них Україна дістає назад тільки дуже мало. З другого боку, видатки на потреби місцевих бюджетів послаблюють і знижують важливість українського республіканського бюджету.

Доповідач ствердив, що і по величині своєї території і по чисельності населення, Україна належить до великих країн світу. Своїми господарськими ресурсами та виробничими спроможностями — до найбагатших і господарсько наймогутніших районів земної кулі. Проте тільки вільна Україна зможе відограти належну їй ролю у світових господарських зносинах і стати співрішальним фактором господарського поступу і добробуту не тільки на Сході Европи, але і в цілому світі. А все це дає нам повну підставу для гордости з нашого українського походження.

Нещастя України лежить у її багатстві. Обильність матеріяльних ресурсів України та її ключева геополітична позиція робили її предметом ворожих нападів, які під приводом „дружньої помочі старшого брата", „історичних місій", „будування Нової Европи", чи „здійснення ідеї єдиного світу" на дуже сумнівних заложеннях - тільки заспокоювали імперіялістичні заміри сусідів.

Ректор Семінарії і голова Осередку, проф. Р. Смаль-Стоцький сердечно дякували доповідачеві, який є сином відомого священика, за його доповідь.

Засідання Осередку 25-го квітня було призначене перекладам Шевченкового „Кобзаря" професорів С. Андрусишина й Ватсона Кірконеля, що їх опубліковало видавництво Торонтського Університету. Проф. Роман Смаль-Стоцький дав тло й відповідні історичні пояснення, а визначний професор красномовства департаменту „Мова і драма" в Католицькому Університеті, Вілліям Ґреґем, прочитав поезії й поеми „Пророк", „Псальми Давидові", „Сон", частину „Посланія" і „Кавказу".

Професор Ґреґем, що має заслужену славу в Америці великого майстра живого слова, прекрасно відав глибину й динаміку Шевченкової надії, що наскрізь просякла християнським духом свободи, братолюбія, справедливости та милосердія. Він сам захопився суттю Шевченкового слова і зготовив усій громаді семінаристів незабутній вечір.

Ректор і голова Осередку щиро подякували визначному доповідачеві, який обіцяв співпрацювати з Осередком, поширити знання про українську літературу між американцями.

З НАУКОВИХ ЗАСІДАНЬ УВАН У ЗДА

27 березня відбулося прилюдне засідання Комісії УВАН у ЗДА для збереження і вивчення літературно-мистецької спадщини В. Винниченка. Засідання присвячене 15-річчю з дня смерти Володимира Винниченка, (6 березня 1951-6 березня 1966).

Вечір виповнили: доповідь голови Винниченкової Комісії УВАНу ЗДА проф. Григорія Костюка — „Наш борг перед В. Винниченком" і спогад інженера Зіновія Туркала — „Відвідини „Закутка" 1948 року".

Відзначивши багатогранність творчої діяльности В. Винниченка, його виключне місце і виключну ролю, як письменника і політичного діяча в історії українського громадського і літературного руху від 1900 року починаючи, його провідну ролю в історії української національної революції та в утворенні Української Народної Республіки, Григорій Костюк зупинився докладніше на останніх роках його життя на півдні Франції На підставі архівних документів, зокрема на підставі щоденних записів В. Винниченка, доповідач відтворив живу картину тяжкого, злиденного життя письменника в останні десять років перед його смертю.

В. Винниченко залишив після себе велику літературну спадщину. Його дружина, Роза Я. Винниченко, передала всю ту спадщину для збереження й опрацювання в УВАН у ЗДА. Доповідач згадав про понад двадцять найважливіших матеріялів, що зберігаються в архіві і чекають на своє опрацювання і публікацію. Крім сорокатомового „Щоденника", що його Винниченко писав протягом сорока років, крім великого, на 800 сторінок, філософсько-соціологічного трактату „Конкордизм", багатьох політично - світоглядових творів („Заповіт борцям..." та інші), доповідач вказав на п'ять недрукованих досі романів: „Поклади золота", „Вічний імператив", „Прокажені", „Слово за тобою, Сталіне!", „Хмельниччина" (незакінчений), що потребували б редакторського опрацювання і публікації. Також, на підставі документів і матеріялів, що зберігаються в архіві Винниченка, доповідач накреслив декілька дуже цікавих тем, зовсім ще ніким не розроблених, що могли б бути докторськими темами для тих, що студіюють славістику, східньоевропейську та совєтознавчу проблематику при американських університетах. Факт нерозроблености досі багатющих матеріялів архіву, доповідач назвав „нашим великим боргом перед В. Винниченком".

Інженер Зіновій Туркало у своєму спогаді дав цікаву характеристику перших років повоєнної Франції поділившися враженням від „Закутка", описав, як виглядала хата Винниченкова з її убогими старими меблями, загальною бідністю. Цікавий деталь: коли пан З. Туркало сказав, що він та його дружина народилися і жили ввесь час в Києві, і що вони звідти виїхали тільки оце під кінець війни, то щирості і гостинності господарів не було меж. Вони частували їх якимось смачним фруктовим соком і все розпитували про, видно було, дорогий і любий їм Київ. Спогади ці показали маленький, але цікавий кадр з життя В. Винниченка та Розалії Яківни в ті роки, схоплений зненацька, несподівано, без прикраси, а так, як воно було в його щоденній правді. У цьому документальна цінність цих спогадів.

Після доповідів відбувся жвавий обмін думок, в якому взяли участь Яків Зозуля, Іван Замша, Іван Бакало, Софія Гаєвська.

У виступах звучала загальна думка, що треба вжити всіх заходів, щоб знайти потрібні кошти для опрацювання і публікації цінної літературної спадщини покійного письменника.

Після засідання відбулося відкриття виставки пейзажів роботи В. Винниченка, організованої Музеєм - Архівом УВАН. На виставці експоновано понад двадцять образів, з років 1928-1939, які характеризують не тільки художню творчість мистця за той період, але ж відображають і зміни його духового стану. В основному картини розподіляються на три періоди. — Картини першого періоду виявляють бадьорий, енергійний настрій: Винниченко живе в Парижі, рухливе життя міста цікавить його, і він малює це місто: будинки, вулиці. Але потім постає зміна настрою: Винниченка пригноблює політичне становище України, до того ж і власний бажкий матеріяльний стан: гомін і рух міста втомлює його, — він шукає тиші серед природи, і картини цього періоду зображають спокійні морські та сільські красвиди. Туга Винниченка за Україною виявилася в цікавому образі: український краєвид, зроблений з пам'яті. Картини останнього періоду відображають „Закуток" — хутір, де він жив до кінця життя.

Н. Н.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ

Шикаґо, Ілл.

ДІЯЛЬНІСТЬ УЗХ

Український Золотий Хрест — яка гарна назва! Яка благородна назва. Український Золотий Хрест — це підмінка Українського Червоного Хреста. Ця назва теж є навіть кращою, бо „Червоні Хрести" є різні, і національні та інтернаціональні а наша чисто українська національна.

Завдання і діяльність Українського Золотого Хреста така сама, як і „Червоного Хреста", себто діяльність чисто харитативна, суспільна опіка і поміч ближньому в нещасті і співжиття з українськими братніми товариствами.

12 Відділ УЗХ в Шикаґо має свої „братні організації", котрі вважають себе „опікунчими" і вимагають від Відділу піддержки і помочі при всяких бенкетах, приняттях і пікніках... Та така діяльність минaлася не тільки зі статутом Т-ва, з його завданням, але і не погоджувалась із поглядами більшости членок Відділу УЗХ. При цьому не завадить завважити, чо членки Відділу, — це освічені жінки виключно з кол інтелігенції.

„Співжиття" з братніми організаціями перетворила була Відділ у якусь „національну кухню" і у фабрику національних голубців, вареників і соборних борщів а членок УЗХ у кухарок і послугачок...

На справжню діяльність УЗХ вже не було часу, сил, ані спроможности. Така анормальність мусіла скінчитися і від двох літ є у Відділі постанова і рішення покінчити з політиканством і куховарством та переставитися на діяльність чисто харитативну, зайнятися суспільною опікою і зростом Відділу.

Відділ значно побільшився числом членок, бо вступили такі, котрі залюбки працюють, але тільки як поміч ближнім в нещасті і поміч залишенцям.

У Відділі є жертвенна і жвава праця і на диво членки у Відділі є різних обрядів і календарів, різних середовищ, крім комуністичних а найбільш жертвенні в праці і в Управі є пані: А. Рибак, М. Гром'як, Н. Іванів, Е. Петріна, Л. Бегека, С. Ястремська, Д. Малюк, П. Теодорович, Е. Кулик, А. Кассіян, О. Дзюбинська, Е. Бяла, Ф. Дахнівська, Гарасовська, Е. Курпіта, С. Свистун, Е. Ленчицька, Ів. Кашуба, О. Масник, М. Левицька, Е. Носієвич, М. Попадюк, І. Шарун, М. Петруняк, Л. Сікачовська, Я. Захарія, Л. Скірник, І. Мишкевич, К. Чайковська.

В дійсності всі працюють з посвятою, бо мають почуття національного обов'язку супроти свойого народу, а найбільше присвячує їм ідея помочі ближньому українського роду, при чому всі є вірні соборності України.

О. К.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 18-го ЧЕРВНЯ 1966 Р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 117 Відд. о год. 6:30 веч. в приміщенні Укр. Ветеранів при 33 East 7th St. — Управа.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая 175 Відділ о год. 7-ій веч. в УНДомі при вул. Мартін. Збори перенесені зогляду на літній сезон. Проситься членство прибути та вирівняти залеглі вкладки. — Управа.

ТРЕНТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 245 Відд. о год. 8-ій веч. в залі Укр. Правосл. Громади св. Тройці при 824 Adelin St. На порядку: звіт делеґатів з 26 Конвенції УНСоюзу. Проситься членство прибути. — Мих. Мартиненко, секр.

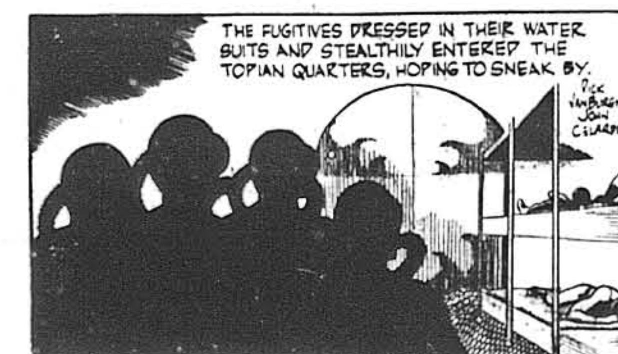
НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорноморська Січ — 14 Відд. о год. 7-ій веч. в Січовій залі при 508 — 18th Ave., cor. 12th St. На порядку — звіт делеґатів з 26-ої Конвенції УНС та інші важні справи. Проситься членів обов'язково прибути. — В. Роговський, предс., М. П. Отрок, секр.

Посмертні згадки

ВАСИЛЬ ВОРБУЛЬ, довголітній секретар Т-ва Вільна Україна — 200 Відд. УНС в Озон Парк, Н. Й. і делеґат на 26-ту Конвенцію, помер ненадійно дня 6 травня ц. р. Покійний народився 1892 в с. Помоняти, пов. Радехів Зах. Україна. До Америки прибув 1909 р., до УНС вступив 1913. Полишив в глибокому смутку дружину Теклю, 4 синів з невістками і дочку з зятем, 14 внуків і сестру вдову зам. Вовк. Похорон відбувся 10 травня ц. р. з церкви св. Марії на цвинтар Сайпресс Гіллс в Брукліні.

Вічна Йому Пам'ять!
Л. Балук, секр.

ТАРЗАН, Ч. 5636. Зрадник будить вартового!

Втікачі натягнули на себе нурецькі убрання і крадькі дісталися до мешкань топіянців, сподіваючися прокрастися.

ALL SEEMED WELL UNTIL SUDDENLY, UNBELIEVABLY, ONE OF THEM ROUSED A GUARD, WARNING HIM OF THE ATTEMPTED ESCAPE!

Все йшло добре, аж нагло, важко в це повірити, один із них збудив вартового, остерігаючи його проти задуманої втечі!